

kunde give til Bemærkninger, at jeg tværtimod allerede dengang omtalte — i de væsentlige Hovedtræk troer jeg — min hele Stilling til Sagen. Den ærede Rigsdagsmand vil, ved at læse mit Foredrag igjennem, finde, at det er meget langt fra, at det alene var hans Foredrag, hvortil jeg tog Hensyn; men det er derimod ganske rigtigt, at der forøvrigt i de Foredrag, der dengang vare fremkomne, endnu ikke laa nogen særlig Opfordring for mig til at udtale mig. — Jeg skal altsaa nu atter med et Par Ord behøve den ærede Rigsdagsmands dengang holdte Foredrag, ikke fordi jeg lægger nogen overordentlig stor Vægt paa bemeldte Foredrag eller paa den ærede Rigsdagsmands Mening i det Hele taget, men fordi det dog forekommer mig, at det kan være gavnligt og rigtigt, at det bliver fremskillet, hvorvidt en vis Maaade at træde frem paa og udtale sig ligeoverfor Andre kan anses for at være den rigtige og passende her i Salen eller ikke. Den ærede Rigsdagsmand synes at have meget imod Charakteren i det Foredrag, hvormed jeg sidste Gang besvarede hans, navnlig imod hvad han dert betegnede som „Vittigheder“. Dersom Vittigheder ramme, saa ere de gode, og jeg troer ikke, at Noget skal gjøre Afkald paa at bruge dem; dersom det er muligt at give et Foredrag saaledes, at det ikke bliver kjedeligt, saa er det altid et Fortrin for Foredraget, som ikke paa nogen Maaade udelukker, at det kan indeholde ligesaa gode og suldgyltige Grunde som det kjedelige. Jeg troer, at den „Charakter“, som jeg gav mit Foredrag, allerede har vist sig at være netop den rette ligeoverfor den ærede Rigsdagsmand, thi jeg kender kun saa saa paafaldende Forvendinger som den, der er foregaaet hos den ærede Rigsdagsmand i hans Optræden i denne Sag fra den Tid, han sidste Gang havde Ordet, og til han nu atter havde det taften. De, der ville erindre den Tone, hvori den ærede Rigsdagsmand da talte, og den Maaade navnlig, hvorpaa han omtalte og betegnede de Skridt, der i den forløbne Tid vare foretagne i Sagen ogsaa fra Ministeriets Side, de ville vanskeligt kunne gjenkjennde dette i den særdeles rolige og milde, næsten blide Tone, hvori den ærede Rigsdagsmand taften har talt. Jeg tilskaaer, at jeg i

min lange Erfaring ikke har truffet en saadan Blidhed hos den ærede Rigsdagsmand, — og er det muligt, at et Foredrag af mig af den Art som det, hvorom her er Tale, kan bevirke et saa underfuldt Resultat — en Virkning, som jeg vilde ønske maatte vedblive noget længere, — saa troer jeg, at det vil være gavnligt for den ærede Rigsdagsmands — Constitution, om jeg tør udtrykke mig saaledes, at være i denne behagelige Stemning, ligesom jeg ogsaa troer, at det for selve Rigsdagen vilde være behageligt. Men saaledes var den ærede Rigsdagsmands Stemning ikke sidste Gang, og den ærede Rigsdagsmand veed meget vel, at man ved enkelte smaa Forandringer i Ord og Udtryk kan bringe det derhen til, især naar man fremsætter sine Anskuelser i en ganske anden Toneart, at det seer ud, som om det var noget heelt Andet, der er sagt, end det, der virkelig er blevet fremsat. Jeg troer, at dette meget let vil kunne behøves. Naar f. Ex. den ærede Rigsdagsmand talte om, at det dog egentlig var Pengespørgsmaalet, Pengebevillingen, som for Rigsdagen var Hovedsagen i dette Forhold, og naar den ærede Rigsdagsmand henvisste til, hvad der tidligere var passeret med Hensyn til det Beløb, der var tilskaaet til Kirkecommissionen til en forberedende Løsning af Spørgsmaalet om en Kirkeforfatning, saa var det en af de Ditringer, som jeg tog og maatte tage Hensyn til, idet jeg erklærede hans Fremstilling for at være en aldeles bestemt „Forvanskning“ af det tidligere Forhold, — den ærede Rigsdagsmand har idag udtalt, at han fandt, at dette Udtryk af mig var noget for stærkt, men naar man vil erindre, hvad den ærede Rigsdagsmand ikke kan være uvidende om, hvor langt det var fra, at denne Bevilling fra Rigsdagens Side var Noget, som blev givet som en Opmuntring til at gaae frem paa denne Vej, og som altsaa skulde vise, at det var en Forseelse af de følgende Ministre, at de ikke havde fulgt dette Fingepæg, saa troer jeg, man vil finde Udtrykket baade betegnende og passende. Det var saa langt fra, at der i denne Bevilling indeholdtes nogen Opmuntring eller noget Fingepæg i den her omhandlede